

Pregledni naučni članak
Primljen 14.02.2017.
Dorađen 13.03.2017
Odobren 14.03.2017.

REFORMA INVESTICIONE POLITIKE SA POSEBNIM OSVRTOM NA INVESTICIJE U INFORMACIONIM TEHNOLOGIJAMA***

Globalna ekonomija i dalje beleži pad direktnih stranih investicija .Osnovni uzrok jesu povećana ekonomska nestabilnost i geopolitički rizici. S obzirom na kontinuirani negativni trend, jasno je da je potrebno pristupiti reformama investicionih politika, kako na nacionalnom, regionalnom, bilateralnom, multilateralnom, tako i na internacionalnom nivou, kako bi se obezbedio ekonomski razvoj. Ključni elementi u reformama jesu: obezbediti instrumente za ublažavanje rizika, kreirati mehanizme odgovornog investiranja, poboljšati strukturnu koherentnost i promovisati regionalno investiranje. Osvrtom na sadašnje sektorsko stanje u investicijama (u izveštaju UNCTAD-a iz 2015. godine) uočava se da je sektor usluga zabeležio dvostruko veći rast u odnosu na investicije u proizvodnom sektoru u 2012. godini. Takođe, ako se uzme u razmatranje činjenica da investiranje u IT sektor podrazumeva tri vida investiranja: transakciono (minimiziranje troškova), strateško (inovacione tehnologije, postizanje konkurentnosti) i informaciono (poboljšanje pristupa informacijama i komunikacijama), tada se može pretpostaviti da reforme u investicionoj politici treba da su u direktnoj korelaciji sa investicijama u informacionim tehnologijama.

Ključne reči: ekonomija, investicije, investiciona politika, informacione tehnologije

---

* Dr Tatjana Dragičević Radičević, vanredni profesor na Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, Novi Beograd, tdragicevic@nezbit.edu.rs

** Dr Ljiljana Stanojević, vanredni profesor na Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, Novi Beograd, ljstanojevic@nezbit.edu.rs

*** Ovaj rad je na engleskom jeziku priređen i prezentiran na 14. Međunarodnoj konferenciji Ekonomski i društveni razvoj, Beograd, maj 2016.

1. Uvod

Globalna ekonomija u poslednje dve dekade suočena je sa velikom nestabilnošću. Uzroci su mnogobrojni, ali se mogu generalizovati u dve kategorije. Prva determinanta jeste sve dominantniji ekonomski jaz razvijenih i nerazvijenih ekonomija, što pokazuju i poslednji podaci iz Svetskog izveštaja o investicijama od strane UNCTAD-a iz 2015. godine, koji ukazuju na novi drastičan pad direktnih stranih investicija za 16% u odnosu na 2014. godinu. Sa druge strane, zabeleženo je i rekordno učešće priliva direktnih stranih investicija u zemljama u razvoju sa 55%.¹ Kretanje investicija je veoma različito u zavisnosti od regiona, ali i vrste i strukture ulaganja. Tako je Azija postala najveći investicioni region u svetu, dok su zemlje u razvoju imale povoljan trend grinfild investicija, kao i pograničnih merdžera i akvizicija. Posmatrajući sektorska ulaganja, sve značajnija je uloga sektora usluga u ukupnom investiranju, sa posebnim naglaskom na M&A sektoru, gde je 2014. u odnosu na 2013. godinu zabeležen rast od rekordnih 28%.² Druga determinanta, sa kojom se suočava svetska ekonomija jesu sve veći ekonomski i geopolitički rizici. Ekonomski rizici ukazuju na sve veći rizik investitora usled netransparentnosti informacija, sukoba interesa subjekata korporacija, ali i loših komunikacionih veza, što vrlo često dovodi do nerelevantnih informacija koje usporavaju proces odlučivanja, špekulativnih aktivnosti, itd. Geopolitički rizici rastu, sa porastom broja politički nestabilnih područja, pa čak i sve većeg broja teritorija pod sukobima.

Sve prethodno izloženo govori u prilog nužnog menjanja i reforme investicione politike na različitim nivoima ekonomske aktivnosti, od nacionalne do globalne ekonomije. Suština ovih reformi treba da je bazirana na stvaranju mehanizama koji će ublažiti ili eliminisati rizike, kreirati instrumente za sprovođenje istih i poboljšati strukturnu koherentnost i proces investiranja. Analizom determinanti okruženja i cilja ka kojem treba usmeriti nove okvire investicionih politika, dolazi se do zaključka da potencijal treba da je usmeren na sektor usluga, sa posebnim naglaskom na informacione tehnologije. Investiranje u IT sektor će omogućiti smanjenje rizika, kao rezultat smanjenja transakcionih troškova jačanjem komunikacionih veza, ali ujedno doprineti i većoj transparentnosti i relevantnosti u pristupima informacijama, što će omogućiti veću efikasnost u strateškom pozicioniranju kompanija i izgradnji novih inovacionih tendencija koje su preduslov za održiv razvoj³.

¹ WIR 2015, Reforming Interantional Investment Governance, UNCTAD 2016, preuzeto sa interneta: 01.03.2016, 2.

² Ibid, 13.

³ Kleis, L., Chwelos, P., Ramirez, R. V., Cockburn, I.,(2012): "Information technology and intangible output: The impact of IT investment on innovation productivity", *Information Systems Research* 23 (1),42-59.

Iz ovakvih tvrdnji proističe i pretpostavka ovog istraživanja da *reforme u investicionoj politici treba da su u direktnoj korelaciji sa investicijama u informacionim tehnologijama.*

2. Svetska investiciona politika – trenutno stanje

Na osnovu izveštaja UNCTAD-a, 2015, osnovni investicioni trendovi u 2014. godini se mogu definisati na sledeći način:⁴

- Čak 80% investicionih politika je definisano u pravcu liberalizacije i poboljšanja opštih uslova,
- Samo 8% mera imalo je specifične ciljeve u pravcu jačanja uloge privatnog sektora u izgradnji održivog razvoja kao što je infrastruktura, zdravstvo, obrazovanje itd.
- 31 novi međunarodni investicioni sporazum je zaključen, sa naglaskom na održivi razvoj,
- Najmanje 50 zemalja je podvrgnulo reviziji i kontroli postojeće investicione ugovore
- 228 zemalja ima određene uslove u nacionalnom tretmanu prilikom zaključenja akvizicija ili investiranja,
- 42 nova investiciona spora su otvorena (oko 7%) na relaciji država – investitor, ukupno 608, od toga broja 36% je dobila država, a 27% investitor.

Prethodni podaci govore da dolazi do velikih pomeranja u pogledu vođenja investicione politike i navode na zaključak o nužnosti reformi.

Globalni trendovi, ipak, moraju da se uslovno razmatraju zbog postojanja odstupanja u regionalnim i strukturnim trendovima, naročito između razvijenih i zemalja u tranziciji. Upravo, na taj način posmatrano, na globalnom nivou SDI beleže pad od 16%, učešće zemalja u razvoju iznosi istorijskih 55% u ukupnim investicijama. Investicije prema razvijenim zemljama opale su za 28%, a u Evropi beleže pad od čak 11%. (slika br. 1)

Prilivi u zemlje u tranziciji opali su za 52%, kao posledica regionalnih sukoba, konflikata i sankcija. Takođe, većina ekonomija, regionalno posmatranih, beleži pad u investiranju, a kao uzrok se vide globalna kretanja i geopolitički faktori. Mogućnost poboljšanja ovih kretanja se vidi u smanjenu transakcionih troškova i povećanju tržišta kroz određene vidove ekonomskog regionalnog grupisanja. Zemlje u razvoju i njihove MNK najčešće investiraju kroz grinfild investicije i M&A u prekograničnoj saradnji. Takođe, bitno je istaći da se mogućnost većeg

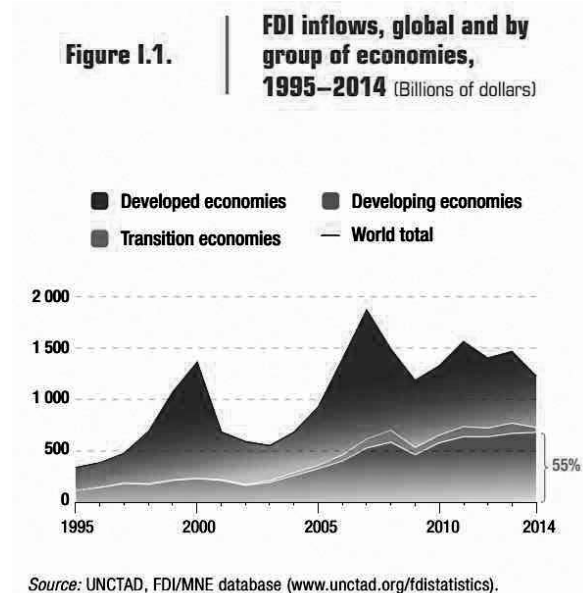
⁴ WIR 2015, Reforming International Investment Governance, UNCTAD 2016, preuzeto sa interneta: 01.03.2016, IX

investiranja može tražiti i u regionalnom povezivanju kroz jačanje lanca vrednosti, tj. ulaganjem u tehnološki razvoj.⁵

Posle silaznog trenda u prethodnom periodu M&A u prekograničnoj saradnji u 2014. godini su porasli za 28% u odnosu na 2013. godinu. Veoma značajan podatak je da je taj trend uočen u svim ekonomijama, sa napomenom da su razvijene zemlje zabeležile rast od 16%, a zemlje u tranziciji rast od čak 66%. Veoma je značajna njihova uloga u sektoru usluga (rast od 36%), posebno telekomunikacijama, i to naročito na evropskom tlu. Interesantan je podatak da je čak 50% M&A u zemljama u razvoju bila kupovina imovine od strane razvijenih ekonomija.⁶

Kada je sektorsko posmatranje u pitanju, poslednji dostupni podaci su da su usluge u periodu od 2001-2012. porasle za 63% kada su u pitanju SDI. Kao rezultat takvih kretanja navodi se povećana liberalizacija, naročito u sektoru finansija i telekomunikacija. U sektoru usluga je zabeležen rast prekograničnih M&A za 37%.⁷

Slika 1. SDI prilivi, globalno i prema ekonomskoj razvijenosti

Izvor: UNCTAD, WIR 2015 str. 2

Kao zaključak, nameće se činjenica o značajnom udelu investicija koje su usmerene na smanjenje transakcionih troškova i sve značajnijim udelom prekograničnih M&A, u izvesnom smislu kao rezultat smanjivanja rizika na nestabilnom tržištu, ali i sve većem učešću sektora usluga u prekograničnom investira-

⁵ WIR 2015, Reforming International Investment Governance, UNCTAD 2016, 2-8.

⁶ Ibid, 8-12.

⁷ Ibid, 12-15.

nju. Trendovi ukazuje na determinisane probleme u međunarodnom investiranju, ali i otkrivaju pravce budućih kretanja, kao i moguće instrumente u funkciji smanjenja definisanih rizika.

3. Reforme investicionih politika

Analizirano stanje u investicijama na globalnom nivou nužno ukazuje na potrebu sprovođenja investicionih reformi. Naglašenost rizika ulaganja ugrožava sprovođenje investicionih politika na svim nivoima i sve subjekte učesnike, a posebno poverioce. Prema izveštajima i zaključcima UNCTAD-a reforme investicione politike treba da su fokusirane na četiri nivoa i da obuhvataju pet područja.⁸

Četiri nivoa obuhvataju:⁹

- Nacionalni,
- Bilateralni,
- Regionalni,
- Multilateralni nivo.

Pet područja, koja zahtevaju reforme u investicionim politikama su sledeća:¹⁰

- Sačuvati pravo regulacije javnog interesa,
- Reforma investicionih sporova,
- Jačanje promocije i olakšica za strana ulaganja,
- Obezbeđivanje odgovornosti investitora,
- Unapređenje sistemske koherentnosti.

Kreiranje novih mehanizama u pravcu reforme investicionih politika na **nacionalnom nivou** jeste prvi korak. U tom smislu potrebno je stvoriti strateški pristup u definisanju kriterijuma i okvira područja neophodnih investicionih reformi i uspostavljanje novog okvira sa ciljem smanjenja nestabilnosti i rizika, povećanja efikasnosti investiranja, institucionalnog jačanja i infrastrukturne izgradnje.

Na **bilateralnom nivou** potrebno je instrumente reforme usmeriti na zajedničku aktivnost u pogledu boljeg razumevanja, saradnje, pregovora ugovornih strana, a u pravcu postizanja konsenzusa.

Regionalni nivo IIA reformi posmatra iz ugla definisanja kriterijuma i područja izgradnje zajedničkih modela i interpretacije, racionalizacije i implementacije.

Multilateralni nivo IIA reformi teži postizanju konsenzusa u izgradnji zajedničke vizije neophodnih investicionih reformi, sa posebnim akcentom na

⁸ <http://investmentpolicyhub.unctad.org/News/Hub/Home/469>, *Reforming the IIA Regime - a Stocktaking* datuma preuzimanja: 01.03.2016.

⁹ WIR 2015, *Reforming International Investment Governance, UNCTAD 2016*, 165-166.

¹⁰ *Ibid*, 128.

definisane konkretne aktivnosti, kao što je određivanje kriterijuma i vodiča kroz sistemske reforme, razvijanje instrumenata i institucionalnih okvira, istraživanje i analiza na multilateralnom nivou, koordinacija, tehnička podrška i izgradnja platforme zasnovane na najboljoj praksi.

Po pitanju područja u kojima je nužno sprovesti investicione reforme, prvo se odnosi na **očuvanje prava regulacije javnog interesa**, što podrazumeva procenu troškova i koristi u potpisanim IIA ugovorima. Dosadašnji pristup stvaranja povoljne klime, delimično je stvarao ograničenja po pitanju održavanja prava regulacije shodno nacionalnoj politici. Država mora zadržavati pravo regulacije u zaštiti javnog interesa ili ciljeva održivog razvoja. Ovakav pristup podrazumeva i reviziju postojećih aranžmana i zaključivanje novih IIA pod nazivom „Nova generacija“. U ovim aktivnostima, UNCTAD naglašava i značajnu ulogu civilnog društva.

Postojeći model **rešavanja investicionih sporova** naglašava neravnopravan položaj zemlje domaćina i investitora, u pogledu većeg rizika kojem je izložena zemlja domaćin, neravnopravni položaj domaćih i stranih investitora, nedovoljne transparentnosti i nezavisne arbitraže. U novom modelu treba izgraditi mehanizme koji će eliminisati prethodno nabrojana ograničenja, a funkciji obezbeđivanja pravničkih postupaka.

Promocije i olakšice u investiranju moraju biti u direktnoj povezanosti sa ciljevima nacionalne politike, au funkciji održivog razvoja. Ovo područje uključuje interaktivnu saradnju subjekata na nacionalnom nivou sa drugim nivoima u definisanju međunarodne investicione politike, kako u globalu, tako i u pojedinačnim slučajevima.

Odgovornost investitora je u postojećem modelu IIA bila minimizirana, čak u određenim nacionalnim zakonodavstvima i zaštićena. U reformi investicionih politika, kao jedan od ključnih zadataka postavljen je cilj izgradnje odgovornosti u pravcu maksimizacije koristi i doprinosa i minimiziranja negativnih posledica.

Sistemska koherentnost do sada nije pokazala svoju snagu, pa je reforma usmerena i u tom pravcu. Veliki broj nerešenosti i nedoslednosti određenih pitanja i nepostojanje međunarodnih pravnih instrumenata za njihovo rešavanje, nametnuli su potrebu i iznalaženje rešenja u novom modelu investicionih politika. Neophodno je definisati instrumente koje će dovesti do tražene koherentnosti na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Sagledavajući sve definisane nedostatke postojećeg modela investiranja, ali i pravce i okvire u kojima se sprovodi reforma, kao i predložen okvirni model reformi, potrebno je iznaći odgovarajuće instrumente realizacije definisanih aktivnosti, ali i investicionu politiku usmeriti strukturno u pravcu gde će ona pružiti najefikasnije rezultate. Kao jedan od pravaca može biti investiranje u informacione tehnologije, koje pružaju dugoročno održivi razvoj, ali i u velikoj meri doprinose realizaciji zacrtanih ciljeva u reformi investicionih politika na međunarodnom nivou.

4. Investicije u informacionim tehnologijama

U analizi međunarodnih kretanja investicija, kao i budućih reformi u tom domenu, jasno se uočava potreba kompanija da smanje troškove i rizik, ali i uloga koju u tom domenu imaju IT tehnologije. Ulaganja u informacione tehnologije i njihova mogućnost da istovremeno dovedu do porasta prihoda, uz istovremeno smanjenje troškova, predmet su mnogih istraživanja i polemika (Kauffman and Walden 2001; Kulatilaka and Venkatraman 2001; Sambamurthy et al. 2003). Istraživanja sprovedena u ovom domenu ukazuju na to da ulaganje u informacione tehnologije doprinosi daleko većem porastu prihoda nego smanjenju troškova (Kohli, Melville 2009¹¹; El Sawy, Pavlou 2008¹²; Aral, Weill 2007¹³; Cheng, Nault 2007¹⁴; Mithas et al. 2006¹⁵; Pavlou, El Sawy 2006¹⁶, 2010¹⁷; Bhatt, Grover 2005¹⁸; Sambamurthy et al. 2003¹⁹; Tallon et al. 2000²⁰; DeLone, Mitra, Chaya 1996²¹; Barua et al. 1995²²; Lucas

-
- ¹¹ Kohli, R., and Melville, N. P. (2009): "Learning to build an IT Innovation Platform," *Communications of the ACM* (52:8), 122-126.
- ¹² El Sawy, O. A., and Pavlou, P. A. (2008): "IT-Enabled Business Capabilities for Turbulent Environments," *MIS Quarterly* (7:3), 139-150.
- ¹³ Aral, S., and Weill, P. (2007): "IT Assets, Organizational Capabilities, and Firm Performance: How Resource Allocations and Organizational Differences Explain Performance Variation," *Organization Science* (18:5), 763-780.
- ¹⁴ Cheng, Z. J., and Nault, B. R. (2007): "Industry Level Supplier-Driven IT Spillovers," *Management Science* (53:8), pp.1199-1216
- ¹⁵ Mithas, S., Almirall, D., and Krishnan, M. S. (2006): "Do CRM Systems Cause One-to-One Marketing Effectiveness?," *Statistical Science* (21:2), 223-233.
- ¹⁶ Pavlou, P. A., and El Sawy, O. (2006): "From IT Leveraging Competence to Competitive Advantage in Turbulent Environments: The Case of New Product Development," *Information Systems Research* (17:3), 198-227
- ¹⁷ Pavlou, P. A., and El Sawy, O. (2010): "The 'Third Hand': IT Enabled Competitive Advantage in Turbulence Through Improvisational Capabilities," *Information Systems Research*, (21:3), 443-471
- ¹⁸ Bhatt, G. D., and Grover, V. (2005): "Types of Information Technology Capabilities and Their Role in Competitive Advantage: An Empirical Study," *Journal of Management Information Systems* (22:2), 253-277
- ¹⁹ Sambamurthy, V., Bharadwaj, A., and Grover, V. (2003): "Shaping Agility through Digital Options: Reconceptualizing the Role of Information Technology in Contemporary Firms," *MIS Quarterly* (27:2), 237 - 263
- ²⁰ Tallon, P. P., Kraemer, K. L., and Gurbaxani, V. (2000): "Executives' Perceptions of the Business Value of Information Technology: A Process Oriented Approach," *Journal of Management Information Systems* (16:4), 145-173
- ²¹ DeLone, W. H., and McLean, E. R. 1996. "Information Systems Success: The Quest for the Dependent Variable," *Information Systems Research* (3:1), 60-95.
- ²² Barua, A., Kriebel, C. H., and Mukhopadhyay, T. 1995. "Information Technologies and Business Value—An Analytic and Empirical Investigation," *Information Systems Research* (6:1), 3-23.

1993²³). Kao argumenti pozitivnog uticaja informacionih tehnologija na porast prihoda navode se: porast kompetitivnosti kompanija, bolje analize poslovanja i kretanja na tržištu, moderniji i brži informacioni sistemi. Takođe, sprovedena istraživanja ukazuju i na to da IT investicije imaju dugoročnu isplativost, a ne samo kratkoročnu, merenu trenutnim porastom produktivnosti²⁴.

Prvobitno ulaganje u IT sektor, bilo je usmereno na troškovnu analizu i zadovoljstvo kupaca u funkciji isporuke.²⁵ Brinolfsoni Hit su još 1993. godine u svom istraživanju pokazali da investicije u IT sektor su isplativije u odnosu na druge investicije, i da ih je potrebno analizirati iz tri ugla produktivnosti, profitabilnost i potrošački višak.²⁶

Na osnovu njihovih zaključaka i trendova u investicionim kretanjima, može se zaključiti da ulaganje u IT tehnologiju ima trojako dejstvo:

- Transakciono
- Strateško
- Informaciono

Transakcioni efekat investicija u IT jeste smanjenje troškova, pa samim tim i smanjenje rizika, koji je danas izuzetno naglašen zbog nestalnosti i nestabilnosti u ekonomijama svih država, pa i na regionalnom i globalnom nivou. Ovaj transakcioni efekat investicija u IT u skladu je sa definisanim reformama u investicijama.

Strateški efekata se ogleda u dugoročnom efektu IT investicija, i stvaranju sistema koji je prilagodljiv brzim tržišnim promenama, pojačava lanac vrednosti, a samim tim i sofisticiranu potrebu kupaca/potrošača. Dakle, ovaj efekat je direktno u funkciji izgradnje konkurentnosti, koja je neophodni preduslov u funkciji održivog razvoja.

Informacioni efekat je onaj koji se najčešće vezuje za investicije u IT, a to je poboljšanje tokova informacija i komunikacije, što je takođe prepoznato kao nužan preduslov u stvaranju boljih okvira investiranja.

Sva tri efekta investicija u IT, u velikoj meri odgovaraju zacrtanim nivoima i područjima delovanja nužnih reformi u pravcu poboljšanja investicionih politika.

²³ Lucas, H. C. 1993. "The Business Value of Information Technology: A Historical Perspective and Thoughts for Future Research," in *Strategic Information Technology Management: Perspectives on Organizational Growth and Competitive Advantage*, R. D. Banker, R. J. Kauffman, and M. A. Mahmood (eds.), Harrisburg, PA: Idea Group Publishing, 359-374.

²⁴ Mithas, S., Tafti, A., Bardhan, I., Goh, J. M., (2012): "Information technology and firm profitability: mechanisms and empirical evidence", *MIS Quarterly* Vol. 36 No. 1, 205-224.

²⁵ Stewart, Coulson & Wilson, (2007): Information technology: When is it Worth the Investment?, *Communication of the IIMA*, Volume 7, Issue 3., p.119

²⁶ Brynjolfsson, Erik and Hitt, Lorin, (1993): "Is information systems spending productive? new evidence and new results" *ICIS 1993 Proceedings*. 43. <http://aisel.aisnet.org/icis1993/43>

Zaključak

Analizom stanja investicija na globalnom nivou, uočavaju se velike promene u tendencijama i kretanjima, kako po geografskom i regionalnom kriterijumu, tako i po strukturi i vrsti ulaganja. Rezultat takvih determinanti jeste nestabilna i rizična ekonomska aktivnost na svetskom nivou, ali i geopolitička situacija. Usled toga, neke privrede su već pristupile reviziji investicionih ugovora, a u toku je planiranje reforme investicione politike na međunarodnom nivou, koja će usloviti reforme i na regionalnim i nacionalnim nivoima. Osnovni cilj ove reforme jeste usmeren u pet pravaca, a to je: očuvanje prava regulacije javnog interesa, bolja regulativa u rešavanju investicionih sporova, promocija i olakšice u investiranju, veća odgovornost investitora i izgradnja systemske koherentnosti. U iznalaženju novih modela investiranja, koji mogu odgovoriti na postavljene zahteve i ciljeve, ulaganja u informacione tehnologije mogu biti jedno od efikasnih instrumenata, jer efekti njihovog ulaganja su trodimenzionalni (transakcioni, strateški i informacioni) i predstavljanju u značajnom smislu doprinos izgradnji efikasnog sistema investiranja sa dugoročnim, strateški održivim razvojem. Na taj način, ovim istraživanjem je potvrđena postavljena hipoteza da *reforme u investicionoj politici treba da su u direktnoj korelaciji sa investicijama u informacionim tehnologijama.*

Literatura

- Aral, S., and Weill, P. (2007): "IT Assets, Organizational Capabilities, and Firm Performance: How Resource Allocations and Organizational Differences Explain Performance Variation," *Organization Science* (18:5), 763-780.
- Barua, A., Kriebel, C. H., and Mukhopadhyay, T. 1995. "Information Technologies and Business Value - An Analytic and Empirical Investigation," *Information Systems Research* (6:1), 3-23.
- Bhatt, G. D., and Grover, V. (2005): "Types of Information Technology Capabilities and Their Role in Competitive Advantage: An Empirical Study," *Journal of Management Information Systems* (22:2), 253-277
- Brynjolfsson, Erik and Hitt, Lorin, (1993): "Is information systems spending productive? new evidence and new results" *ICIS 1993 Proceedings*. 43. <http://aisel.aisnet.org/icis1993/43>
- Cheng, Z. J., and Nault, B. R. (2007): "Industry Level Supplier-Driven IT Spillovers," *Management Science* (53:8), pp.1199-1216.
- DeLone, W. H., and McLean, E. R. 1996. "Information Systems Success: The Quest for the Dependent Variable," *Information Systems Research* (3:1), 60-95.
- El Sawy, O. A., and Pavlou, P. A. (2008): "IT-Enabled Business Capabilities for Turbulent Environments," *MIS Quarterly Executive* (7:3), 139-150.
- Kauffman, R. J., and Walden, E. A. (2001): "Economics and Electronic Commerce: Survey and Directions for Research," *International Journal of Electronic Commerce* (5:4), 5-116.
- Kleis, L., Chwelos, P., Ramirez, R. V., Cockburn, I., (2012): "Information technology and intangible output: The impact of IT investment on innovation productivity", *Information Systems Research* 23 (1), 42-59.
- Kohli, R., and Melville, N. P. (2009): "Learning to build an IT Innovation Platform," *Communications of the ACM* (52:8), 122-126.
- Kulatilaka, N. H., and Venkatraman, N. (2001): "Strategic Options in the Digital Era," *Business Strategy Review* (12:4), 7-15.
- Lucas, H. C. 1993. "The Business Value of Information Technology: A Historical Perspective and Thoughts for Future Research," in *Strategic Information Technology Management: Perspectives on Organizational Growth and Competitive Advantage*, R. D. Banker, R. J. Kauffman, and M. A. Mahmood (eds.), Harrisburg, PA: Idea Group Publishing, 359-374.
- Mithas, S., Tafti, A., Bardhan, I., Goh, j. M., (2012): "Information technology and firm profitability: mechanisms and empirical evidence", *MIS Quarterly*, Vol. 36 No. 1, 205-224.
- Mithas, S., Almirall, D., and Krishnan, M. S. (2006): "Do CRM Systems Cause One-to-One Marketing Effectiveness?," *Statistical Science* (21:2), 223-233.

- Pavlou, P. A., and El Sawy, O. (2006): "From IT Leveraging Competence to Competitive Advantage in Turbulent Environments: The Case of New Product Development," *Information Systems Research* (17:3), 198-227.
- Pavlou, P. A., and El Sawy, O. (2010): "The 'Third Hand': ITEnabled Competitive Advantage in Turbulence Through Improvisational Capabilities," *Information Systems Research*, (21:3), 443-471.
- Sambamurthy, V., Bharadwaj, A., and Grover, V. (2003): "Shaping Agility through Digital Options: Reconceptualizing the Role of Information Technology in Contemporary Firms," *MIS Quarterly*(27:2), 237 - 263.
- Stewart, Coulson & Wilson, (2007): "Information technology: When is it Worth the Investment?," *Communication of the IIMA*, Volume 7, Issue 3
- Tallon, P. P., Kraemer, K. L., and Gurbaxani, V. (2000): "Executives' Perceptions of the Business Value of Information Technology: A Process Oriented Approach," *Journal of Management Information Systems* (16:4), 145-173
- WIR 2015, Reforming Interantional Investment Governance, *UNCTAD 2016*.
- <http://investmentpolicyhub.unctad.org/News/Hub/Home/469>, Reforming the IIA Regime - a Stocktaking datuma preuzimanja: 01.03.2016.

TATJANA DRAGIČEVIĆ RADIČEVIĆ, ASSOCIATE PROFESSOR

Faculty of International Economics, John Naisbitt University, Belgrade, Serbia

LJILJANA STANOJEVIĆ, ASSOCIATE PROFESSOR

Faculty of International Economics, John Naisbitt University, Belgrade, Serbia

REFORM OF INVESTMENT POLICY IN THE FUNCTION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT WITH SPECIAL EMPHASIS ON INVESTMENT IN INFORMATION TECHNOLOGIES

Global economy still records a decline in FDI. The main causes are increased economic instability and geopolitical risks. Given the continued negative trend, it is clear that it is necessary to reform the investment policies at the national, regional, bilateral, multilateral and international level, to ensure sustainable economic development. Key elements of the reforms are: to provide instruments to reduce risks, create mechanisms of responsible investment, improve the structural coherence and promote regional investments. Refer to the current dates of the sectors investments (according to the report of UNCTAD from 2015th) shows that the services sector recorded double growth compared to the investment in the manufacturing sector in 2012. Also, if we take into consideration the fact that investment in IT sector investment involves three aspects: transactional (minimizing costs), strategic (innovation technologies, achieving competitiveness) and information (improving access to information and communications), it may be assumed that the reforms in the investment policies should be directly correlated with investments in information technology.

Key words: *economy, investments, investment policy, sustainable development, information technology*